D. O. M.

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS mane discutienda, in Scholis Medicorum, die Martis, vigesimâ Aprilis anni M. DCC. XXXIV.

M. JACOBO TRANT, è Regiâ Scientiarum Academiâ, Doctore Medico, Præside. *autore.*

An ad extrahendum è vesicâ calculum diversa pro re natâ debeat usurpari Chirurgia?

I.

CHIRURGIA, tertium Medici armamentarium, unde promit opportunum curandis morbis præsidium. Ut autem in ægri salutem vertatur Chirurgi manus, quot & quanta prospicienda sint, atque præcavenda, norûnt illi, qui sciolorum temeritatem cum peritorum artificum judicio conferunt, & facilè dijudicant genuinos hos, spurios illos haberi debere Chirurgos atque appellari. Illud imprimis observandum, quòd, si secandi se se necessitas obtulerit, probè explorandum sit priùs, quânam in parte, imò quonam in ejusdem partis loco secari expediat, quàm ad opus se Chirurgus accingat. Sic in apostematibus non modò partis affectæ, sed & vicinarum & sæpè dissitarum ratio partium habetur. An non in paronychiâ humor aut refluus, aut æquo copiosiùs stagnans volam manus, carpum, brachium ipsum aperiendum sæpè monet, & ferri crudelitatem cogit persentiscere? Quis nescit in thoracis paracenthesi locum nunc hunc, nunc illum secare oportere? Quid quod vel in ipsâ, quæ quotidie celebratur, phlebotomiâ non levis esse momenti intelligitur, quis detrahendi sanguinis locus potissimum eligatur. Sic mulieris gravidæ saphænam, quemadmodum rarò aperiri convenit, ita quandoque expedit. Penes igitur Medicum esto occasionem arripere & aperiendi locum indigitare. Quòd si morbos capitis ritè perpenderis, dices hoc in cranii loco, quàm in illo potiùs adhibendam esse terebram. Est illud ab antiquis observatum, à recentioribus Medicis observatione diu multùmque iteratâ perspectum, quòd in ipso crure, si qua sectio fieri debere indicetur, non solùm interdum ex affectis à morbo primùm musculis, verùm etiam è sedibus remotioribus mali fomitem esse subtrahendum. Dicet fortasse quispiam, an non parti primùm morbo conflictatæ Chirurgi manus debet etiam primùm admoveri. Respondemus. Admoveatur primùm, si visum Medico fuerit: Verùm cum humani corporis textura deprehenditur esse ea, quæ, ut per se varia est, sic diversimodè tractari exigit; non mirum igitur si pro re natâ Medicus imperaverit, quod & in artis medicæ gloriam & in famam artificum, & in generis humani salutem possit redundare; ex iis, quæ superiùs enumeravimus Chirurgiæ exemplis, liquidò constat Chirurgiam debere nunc hoc, nunc illo factitari modo; quòd sicubi locum habet, præsertim in calculo è vesicâ extrahendo.

II.

CALCULUS hominum carnifex, renibus plerumque generatus, vel à solidorum vel à fluidorum vel ab utroque vitio, per tubulos, quos Anatomicis nuncupare placuit uretheres, in vesicam delabitur. Debetur præ cæteris Fernelio nostro calculi in renibus generandi mechanismus atque ratio, si causa spectetur interna: externa cum necdùm ipsi satis innotuit; nec hodie non innotescat, sic ut in sui saltem suspicionem inducat, sive proficiscatur à globulo plumbeo, sive à stupâ, Chirurgi incuriâ in cathetere relictâ, sive à sagittâ vel ab aliâ quâvis causâ, quam hactenùs

nec bellum, nec pax hominum Medicorum oculis dedit esse perspiciendam. Asserimus vesicæ incidendæ locum, tum à sexu desumendum, tum à prægressis præsentibusque morbis eligendum, tum à pinguedine macieve colligendum, tum à calculi vesicam opprimentis mole atque figurâ designandum. Audire mihi videor, qui sic arguant. Idem morbus eâdem est tractandus methodo. Non diffitemur, modò methodus pro secandi loco non præposterè sumatur. Cum autem hìc de sectione ad extrahendum è vesicâ calculum loquimur, nullus sanæ mentis à nobis intelligi velit sectionem eam cujus ope atque beneficio perperàm credamus, extracto è vesicâ calculo, præsentem ægro medelam afferri; multa siquidem prohibent, ne sectio ad calculum omnino instituatur. Quis etenim œconomiæ animalis judex haud imperitus, qui homini, quem antiqui silicernium nuncuparunt, annis obsito eam adhibendam esse imperaverit Chirurgiam, cujus opem non aliter sentiat, quàm deperditi sanguinis inopiâ, & vitæ proindè dispendio? Quis in febribus malignis, pestilentialibus; quis in variolis confluentibus febre stipatis, quis in lue venereâ in eum grassatâ modum, unde vitæ præsens impendet periculum, eam monuerit Chirurgiam, quæ, morbi ferocioris augendo ferociam, nihil præter mortem creet? Idem esto de plurimis aliis casibus judicium, in quibus à vesicâ ferrum arceri pro re natâ omnino necessum est. Verùm cùm id unum hìc quæratur, an adjunctarum rerum varietas variam postulet vesicæ sectionem? Patet secari quidem oportere, sed locum secandi præsertim eligi debere.

I I I.

VESICA in hypogastrio sita, fundo sursùm plerumque expanso, corpore extensili & collo coagmentatur; sic tamen ut figuram, diametrumque mutando in urethræ parietes inferiùs abeat atque ad penis extremum usque protendatur. Vesica è fibrarum muscularium parùm ordinatâ serie, exque tendinosarum stricto satis firmoque compingitur ordine. Haud procul à vesicæ collo vesicam ingrediuntur uretheres duo renibus oriundi. Urinam hi, & cum urinâ calculi rudimentum in vesicam devehunt. Rudimentum verò illud quid esse quispiam suspicetur præter calculum ipsum, cujus nondùm satis auctâ mole vesicæ collum nec comprimitur satis, ut ponderis incumbentis sentiri possit dolor, nec interim excernendæ præpediatur effluxus urinæ. Nam cum & calculi pondus jam grandioris facti vesicæ collo innixi non levem corporis partibus inferioribus inferat molestiam, quantò majorem non inferioribus modò, sed superioribus corporis regionibus retentæ præter naturam urinæ noxam creabit exuberantia. 1°. Motus urinæ à renibus ad vesicam affluxuræ retardatur, undè gravissima consequuntur incommoda, quod præsentis instituti non est, ut fusiùs strictiùsque excutiamus. 2°. Calculo tum pondere, tum figurâ naturæ conamen ad urinæ excretionem prohibente, quid non impendet mali? Hinc Chirurgiæ necessitas, ea tamen, quæ Medici judicio debeat obtemperare. Incidendæ vesicæ locum quæris? De hoc loco non tam disputaverunt fusè, quàm garriverunt ineptè Chirurgi quidam, qui chartæ parcere noluerunt. Judicarunt hi vesicam in fundo; existimarunt illi in collo; propugnarunt cæteri in perinæo ad scroti latus sectionem esse perficiendam. Ex hoc fonte quot libri, dicam, an satyræ emerserunt? Est enim, qui sectionem suprà pubem suadeat, suadente primùm nec tamen persuadente Parisiensi Medico: est, qui vesicæ collum aperiri sic monet, ut si non brevior, at saltem tutior sit curatio. Cæteri, hâc præsertim in regione sic argumentantur. Ad scroti latus, in perinæo facta sectio multos à morbo, si quis est, periculosissimo liberavit. Quid indè? tacent enim quinam hâc Chirurgiæ specie perierint. Affirmant alii factam suprà pubem sectionem pro salutis anchorâ haberi debere. Quid indè, nisi ex hâc demonstrent Chirurgiâ vel nullos vel paucissimos homines interiisse. Docet post Galliam Anglia, vesicæ collum esse præ cæteris partibus incidendum. Quid indè, si non satis superque pateat hoc Chirurgiæ genus aliquandò esse noxium, etiamsi generi humano sæpissimè saluberrimum esse comperiatur.

I V.

SUPRA pubem vesicæ fundus hoc secatur modo. Apertâ primùm cute in lineâ, quam albam vocant, inter musculos pyramidales, si qui sunt, ad ossium pubis commissuram fit incisio; dein vesicæ fundus scinditur, ex aperto denique loco calcu-

lus sive manu educitur, sive ferro aliove quovis instrumento extrahitur. Hoc cùm rectè fieri contingit, mirum quantùm indè redundet utilitatis. Sed si fuerit omaso plus æquo distentum abdomen, quæ spes operis feliciter exequendi? si vesicæ fundus suprà ossa pubis non promineat, si formetur in angulum, quasi trianguli, nec circuli segmentum repræsentet, an non irrito, & periculoso conatu Chirurgi manus admoveretur? Si denique interjectæ duas inter pæritonei laminas glandulæ, eam duritiem molemque nactæ, ut sæpè fit, quam morbum per se curatu difficillimum nemo non judicaverit, à suscipiendo opere prohibuerint, an hanc Chirurgiæ speciem usurpaveris? Accedit & illud, quòd si injecto quovis liquore vesicæ parietes præter modum distendantur, periculum est, ne aut disrumpantur, aut tonum sic amittant, ut ad urinæ excretionem parùm idonei sint futuri. Cautus igitur esto in eligendo & injiciendo liquore; virium habeatur ratio, vesicæ firmitudo debilitasve probè explorentur, vesica denique ipsa non subitò, sed pedetentim extensioni sui paulatimque assuescat. Vides quot scyllæ, quot charybdes in hoc opere sint vitandæ. Nec sua non etiam habet incommoda encheiresis illa, quâ vesicæ collum inciditur. Operationem vocant lateralem. Nam ut peragatur, musculi secantur, qui si crassiores sunt, & succo, quam par est, turgidiores, quid à sectione factâ plerumque expectandum? inflammatio, febris, copiosissima supuratio; undè morbus diuturnior, & curatio proindè difficilior, quòd in ejusmodi casibus aëris mutationes, error in diætâ, ægrorum hominum diù lecti non patiens inquietudo, Chirurgi spem eludunt. Omitto Chirurgi manum in alium, quàm in eum, quò tetendit scopum, funesto eventu sæpiùs aut impelli, aut deflecti, quod etiam in encheiresi suprà pubem accidisse observatum est. Ad scroti latus in perinæo sectio suos patitur manes, suis quandòque stipatur vitiis, undè mors consequitur. Quis enim nescit urethræ bulbum in hâc Chirurgiâ incidi. Quis ignorat musculos tum erectores, tum acceleratores ab impacto semel ferro irritari. Hinc pronum est intelligi, etiamsi vulneris orificium, extrahendo calculo destinatum, satìs amplum patensque à Chirurgo fiat; tamen musculorum irritatorum constrictione minui, atque coarctari. Quòd si justo grandior, aut asper angulosusve fuerit calculus, quis inciso perinæo ægri salutem non maximè periclitari affirmabit? hinc exiturus calculus ex ostio, nunc minori ac proindè contundendo, nunc pari sed dilacerando, numquid non in vulneris labia sic impetit, ut exilissimorum vasorum extrema hiare cogat, & contentum in eorum cavo succum quaquaversùm profundere. Quid indè nascatur mali, lippis, ut aiunt, & tonsoribus haud est incognitum. Est & illud animadvertendum, quòd si vulneris ostium nec extrahendo calculo, mole grandiori, facilem sternat viam; & forcipis ab imperitâ manu sæpiùs intromissi huc illuc temeraria jactatio eandem ferè labem vulneri infligat, quàm prodeuntis calculi auctior intulisset magnitudo; inflammationem accersi, gangrænam invitari, non-nisi morte terminandam. Ponamus adhuc quempiam non-solum calculo, sed etiam scorbuto laborare; fingamus animo aliquem bubone venereo, & saxeâ scroti duritie conflictatum; intueamur fœminam tum infantis quærentis exitum, tum calculi sui postulantis extractionem, duplici pondere gravatam. Quis æquus rei Medicæ æstimator, his in casibus, urethræ bulbum, per sectionem à scroti latere in perinæo, proscindi non prohibebit?

V.

ERUNT, qui clamitent, nullam ergò vis extrahendi calculi encheiresin institui, cùm undique majus immineat periculi, quàm spes alicubi sanationis affulget? absit: Nulla non encheiresis instituí, nulla non Chirurgia debet in usum vocari, quam & ratio suadet, & experientia non temerè repetita usurpandam esse persuadet. Quid igitur est, quamobrem omnes Chirurgiæ species nullo discrimine habueris, vel hanc illi non antepolueris? Respondemus: facit vesica, faciunt ambientes vesicam partes, faciunt perstantes adhuc in vicinis locis morbi reliquiæ, facit denique calculi moles aut figura, ut nunc suprà pubem in vesicæ fundo, nunc in collo, nunc in perinæo sectionem ad calculum fieri necessum esse quivis nec Anatomiæ rudis, nec morborum imperitus certò pronuntiaverit. Vesicas enim alias esse præ aliis

fortes, esse præ aliis flexiles, & expandi dociles, certissimum esse deprehenditur. Hujusmodi vesicas quoties inveneris, suprà pubem secari jube; nisi aut omentum justo pinguius, aut morbus alius vel ipso truculentior calculo, à suscipiendo deterreat opere. Silemus enim ea, quæ perspecta satis à Medico atque explorata, Chirurgi ferrum à vesicâ monent amoveri, ut properantis lethi gradus possit aliquatenùs retardari. Calculus igitur mole maximus hâc detrahitor viâ; calculus angulis, iisque acutis asper ex hoc educitor exitu. Quid de gravidarum mulierum, partui jam proximarum, forte censebis? an operario, quam lateralem appellant, an autem ea, quæ magni apparatûs nomine perficitur adhiberi debeat, à quovis quære corporis humani mechanices haud ignaro: negabit statim in inferioribus vesicæ partibus sectionem esse moliendam. Jam ad vesicæ collum progrediamur. Est ubi sectio suprà pubem non debet institui, quòd vesicæ fundus nec naturâ, nec etiam arte suprà ossa pubis extuberet, cum interim nec in vicinis, nec in ambientibus locis quidpiam impediat, quominùs hæc Chirurgia feliciter cedat. Est ubi vesicæ fundus in conum desinit formamve triangularem. In primo casu nihil aggrediendum, in altero nihil expectandum boni à ferri acie, nonnisi vicinas partes læsura. Vesicæ collum igitur secetur, hâc tamen lege, ut incidendi, antequàm ad vesicæ collum deveniatur, musculi non sint æquo crassiores; utque in prostatis, atque adeò in vesicæ collo nullum supersit vitium, à quibusvis prægressis morbis oriundum. Hoc operandi genus inchoavit Gallia, Batavia perfecit, Anglia demùm non sine felici successu absolvit. Vidit Academia Parisiensis quàmplurimos hujus beneficio Chirurgiæ, pristinæ valetudini restitutos. Stupuit quorumdam hominum invidiam, qui probro vertissent Chirurgo, si quis est, peritissimo, quod à latere cum secuisset, semel iterumque mors esset consecuta. Calumniam refellerunt cadavera. Quod spectat bulbi sectionem ad calculum, Galliæ debetur, undè in ultimas terrarum oras salubriter est propagata. Est hæc Chirurgiæ species ea, quæ numerum hominum eripuit ex orci faucibus vix numerabilem, sua namque habet commoda, cùm ab alienis sit incommodis immunis. Non hic crassiores secantur musculi: non metus est, ne cavum abdominis cœcâ Chirurgi manu lancinetur in ægri perniciem, & artificis opprobrium. Erit fortè, qui objiciat, mirum accidere, quòd, salvis ægri rebus, ex bulbi foramine grandior extrahatur calculus, minore verò extracto calculo, miserè pereat. Hoc quoties accidit, sectoris potiùs inscitiæ, quàm Arti imputandum.

Ergò ad extrahendum è vesicâ calculum diversa pro re natâ debet usurpari Chirurgia.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Michael-Ludovicus Vernage.

M. Michael Peaget.

M. Nicolaus Andry, antiquus Facultatis Decanus, Lector Regius & Rei Herbariæ Professor.

M. Joannes-Franciscus Leaulté, Chirurgiæ Gallico idiomate Professor designatus.

M. Nicolaus le Tellier.

M. Philippus Hecquet, antiquus Facultatis Decanus.

M. Jacobus-Antonius Millet, Pharmaciæ Professor.

M. Petrus Afforty.

M. Joannes-Baptista Chomel, Medicus Regis ordinarius, & è Regiâ Scientiarum Academiâ Veteranus.

Proponebat Parisiis HENRICUS-FRANCISCUS BOURDELIN, Parisiensis, Baccalaureus Medicus, A. R. S. H. 1734. à sextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1734.